

Остали програми

Остали програми
Other Programmes

Стручни скупови / Congresses

16. међународни симпозијум позоришних критичара и teatroлога

Колектив на делу: испитивање колективитета у савременом театру

Нови Сад, 1–2. јун 2018.

Организатори: Стеријино позорје Нови Сад и Међународна асоцијација позоришних критичара (IATC)

Председавају: **Дијана Дамијан Мартин**, критичарка и драматуршкиња, доценткиња, „Royal Central School of Speech and Drama“, Лондон (Велика Британија) и **Бојана Јанковић**, уметница и критичарка, гостујући предавач, „Royal Central School of Speech and Drama“, Лондон (Велика Британија)

Уводна предавања

Др Брајс Лис (Royal Holloway, University of London)

Др Ирена Ристић (Факултет драмских уметности Београд, hor.la!)

Поздравни говор

Др Иван Меденица (Факултет драмских уметности Београд, директор Конференција Међународне асоцијације позоришних критичара)

Шеснаесто издање традиционалног Међународног симпозијума позоришних критичара и teatroлога биће одржано 1. и 2. јуна 2018. у Новом Саду (Србија) у оквиру 63. Стеријиног позорја у сарадњи са Међународном асоцијацијом позоришних критичара – International Association of Theatre Critics (IATC/AICT). Симпозијум ће бити посвећен истраживању различитих начина на које позориште и перформанс деконструишу, преиспитују и концептуализују колективитет. Полазећи од одбацивања позоришта као инхерентно, нужно и добронамерно колективног чина, ова тема позива критичаре, teatroлоге и уметнике да преиспитају структуре продукције, стварања, архивирања и истраживања позоришта.

У позоришту и перформансу, *коллективитет* је јасно повезан са модернистичким и постмодернистичким праксама: колективи постреволуционарног авангардног совјетског позоришта, настанак бројних независних, политички мотивисаних трупa шездесетих година прошлог века, ано-

нимни колективи (*geheimagentur*), или „DIY“ институције (фестивали који заузимају некадашње индустријске просторе), само су неки од историјских и савремених примера. Ипак, колективитет је и термин који се, пре свега, везује за марксистичку и постмарксистичку мисао. У позоришту и перформансу, појам (*креативна сарадња*) (*collaboration*) стога често замењује колективитет, као термин који се употребљава за истраживање демократских пракси рада, обично на рачун промишљања њихових идеолошких и политичких димензија, или питања капитала и структура моћи. Недавне студије, као што су *Fair Play* Џен Харви (Jen Harvie) (2013), *Artist at Work* Бојане Кунст (Bojana Kunst) (2015), *Passionate Amateurs* Николаса Рајдауа (Nicholas Ridout) (2013), *Delirium and Resistance* Грегорија Шолета (Gregory Sholette) (2017), *сарадњу* пак виде као простор политичког сукоба, указујући на утицај неолиберализма на структуре рада, ауторства и културног вредновања, у областима почев од културне политике, преко финансирања, до укључивања публике у креативни процес.

Имајући ово на уму, *Collective Works* полази од става да колективитет није инхерентни део настанка, продукције и презентације позоришта и перформанса. Симпозијум испитује начин на који колективитет настаје на оном месту на којем се стичу структуралне, уметничке и формалне карактеристике савременог позоришта и перформанса. Како позориште и перформанс могу да понуде алтернативне начине конструисања колективитета? Истовремено, шта је оно што бисмо могли критиковати у претпостављеној урођености колективитета у позоришту и перформансу? Које алтернативне праксе, са становишта инфраструктуре, развоја публике, рада и критике можемо наћи у савременом театру и перформансу?

Предложене теме:

- ауторство и колективитет, посебно у оквиру партиципативних пројеката;
- колективна критика која укључује и мултиауторске пројекте, *криптику* (*embedded writing*) и уредничке праксе;
- посао, рад и колективитет;
- колективитет и демократија: хијерархије, структуре моћи и моћ деловања у колективном стварању позоришта;
- алтернативне инфраструктуре: „DIY“ институције и иницијативе под вођством уметника;
- перформанс и колективитет;

- преиспитивање модела колективитета у 20. веку;
- колективитет и дискриминација;
- колективитет и простори дебате;
- концепти колективитета у позоришту и перформансу;
- колективитет и публика;
- етика колективног стварања и етика партиципативног стварања;
- модели финансирања и колективитет;
- artrepreneurship (уметничко предузетништво);
- екологија и колективне праксе;
- институционална критика и алтернативни модели организовања;
- колективни модели културне евалуације и вредновања.

Симпозијум 2015. године

Симпозијум је отворен за академске и истраживачке радове, кратке представе/перформансе, перформативне презентације и радионице. Званични језици Симпозијума су енглески, француски и српски, уз симултани превод; учесницима ће бити доступна основна техничка опрема (пројектор, ДВД плејер). Учесници ће имати 15 минута да представе свој рад (главне тезе и закључке), након чега ће уследити дискусија. Радови ће бити благовремено доступни на веб сајту Стеријиног позорја (www.pozorje.org.rs), као и у симпозијумском материјалу.

Учесници

Ирина Антонова (Казахстан), **Нојал Колајн** (Велика Британија), **Биљана Димитрова**, **Биљана Митева** и **Ивана Нелковска** (CollectiveVeterinica, БЈР Македонија), **Ејлем Еждер** (Турска), **Наташа Говедић** (Хрватска), **Сајмон Халтон** (Велика Британија), **Дражен Хорватић** (Србија), **Влатко Илић** (Србија), **Ивана Ивковић** (Хрватска), **Ивана Јарчевска** (БЈР Македонија), **Ненад Јелесијевић** (Словенија), **Томаж Крпич** (Словенија),

Елајса Ливиргант (Велика Британија), **Серђо Ло Гато** (Италија), **Наташа Нелевић** (Црна Гора), **Анете Тересе Петерсен** (Норвешка), **Мадхав Вазе** (Индија)

The 16th International Symposium of Theatre Critics and Theatre Scholars

Collective Works: Questioning Collectivity in Contemporary Theatre

Novi Sad, 1-2nd June 2018

Organisers: Sterijino Pozorje Novi Sad and International Association of Theatre Critics (IATC)

Symposium Chairs: **Diana Damian Martin**, writer and critic, Lecturer, Royal Central School of Speech and Drama, London, (UK), **Bojana Janković**, performance artist and writer, Visiting Lecturer, Royal Central School of Speech and Drama, London, (UK)

Keynote speakers

Dr Bryce Lease (Royal Holloway, University of London)

Dr Irena Ristić (Faculty of Dramatic Arts, Belgrade, hop.la!)

Opening remarks

Dr Ivan Medenica (Faculty of Dramatic Arts, Belgrade, IATC Director of Conferences)

The 16th edition of the traditional International Symposium of Theatre Critics and Theatre Scholars will be held on June 1st and 2nd 2018 in Novi Sad (Serbia) within the frame of the 63rd Sterijino Pozorje Festival (www.pozorje.org.rs) and in collaboration with the International Association of Theatre Critics (IATC/AICT). It will be dedicated to exploring the multiple ways in which theatre and performance deconstruct, question and conceptualise collectivity. This topic starts from a rejection of theatre as inherently, necessarily and benevolently collective - inviting critics, scholars and artists to re-examine structures of producing, making, archiving, and researching theatre.

In theatre and performance, *collectivity* is clearly connected to modernist and postmodernist practices: the collectives of the post-revolutionary avant-garde Soviet theatre, the emergence of numerous independent, politically motivated companies in the 1960s, anonymous collectives (geheimagentur), or DIY institutions (festivals occupying former industrial spaces), offer just some, historic and contemporary, examples. Yet collectivity also remains a term predomi-

nantly associated with Marxist and post-Marxist thinking. In theatre and performance, *collaboration* often replaces *collectivity*, as a term used to explore democratic working practices, often at the expense of considering their ideological and political concerns, or issues of capital, agency and power. Recent studies, such as Jen Harvie's *Fair Play* (2013), Bojana Kunst's *Artist at Work* (2015), Nicholas Ridout's *Passionate Amateurs* (2013) and Gregory Sholette's *Delirium and Resistance* (2017), have investigated collaboration as a site of political conflict, pointing to how neoliberalism has reshaped ways and structures of working, authorship and cultural valuation, in areas raging from cultural policy, via funding, to inviting audiences into the rehearsal room.

With this in mind, *Collective Works* begins with the position that collectivity is not an inherent part of how theatre and performance are produced, made and presented. The symposium investigates how collectivity emerges at the meeting point between structural, artistic and formal characteristics of contemporary theatre and performance. How might theatre and performance offer alternative ways of constructing collectivity? At the same time, what might we critique about the presumed innateness of collectivity in theatre and performance? What alternative practices, from the point of view of infrastructure, audience development, ways of working and forms of criticism can we find in contemporary theatre and performance?

Topics:

Authorship and collectivity, especially in relation to participatory work
Collective criticism, in relation to collaborative writing projects, embedded writing and editorial practice
Labour, work and collectivity
Collectivity and democracy: hierarchies, power structures and agency in collective theatre making
Alternative infrastructures: DIY institutions and artist-led initiatives
Performance art and collectivity
Rethinking collectivity models of the 20th century
Collectivity and discrimination
Collectivity and spaces of productive difference
Concepts of collectivity in theatre and performance
Collectivity and audiences
Ethics of collective creation and ethics of participatory creation
Funding and collectivity
'Artrepreneurship'
Ecological thinking and collective practices
Institutional critique and alternative organising models
Collective modes of cultural evaluation and valuation

Participants

Irina Antonova (Kazakhstan), **Noyale Colin** (UK), **Biljana Dimitrova, Biljana Miteva** and **Ivana Nelkovska** (CollectiveVeternica, FYROM), **Eylem Ejder** (Turkey), **Nataša Govedić** (Croatia), **Simon Holton** (UK), **Dražen Horvatić** (Serbia), **Vlatko Ilić** (Serbia), **Ivana Ivković** (Croatia), **Ivana Jarčevska** (FYROM), **Nenad Jelesijević** (Slovenia), **Tomaž Krpič** (Slovenia), **Elyssa Livergant** (UK), **Sergio Lo Gatto** (Italy), **Nataša Nelević** (Montenegro), **Anette Therese Pettersen** (Norway), **Madhav Vaze** (India).

Трибина Стеријиног позорја

Након консултација са одређеним бројем позоришних стваралаца и стручњака, Позорје је одлучило да обнови рад једне од својих најпознатијих манифестација, **Трибине Стеријиног позорја**. Трибина се у недавној прошлости показала као једна од најплодоноснијих и најдинамичнијих стручних манифестација Позорја, а с обзиром на актуелни положај наше домаће драме и ситуацију у позориштима, уверени смо да њено обнављање може омогућити погодан контекст за озбиљан и динамичан стручни дијалог.

Стога ће већ у оквиру овогодишњег фестивала бити одржана сесија Трибине **„Домаћи драмски текст на репертоару наших позоришта – могућности и искушења“**. Сматрамо да је тематски оквир од начелног значаја, али и да омогућава расправу о различитим конкретним аспектима нашег позоришног живота: од односа позориште – домаћи драмски аутор, преко питања креирања репертоара, до питања односа између нових форми, друштвеног ангажмана и укуса публике.

Модератор Трибине је **Светислав Јованов**, а уводна излагања ће поднети **Бранислава Илић**, драмска списатељица и **Јелена Мијовић**, драматуршкиња.

Учесници: **Тања Шљивар**, драмска списатељица, **Димитрије Коканов**, драмски писац и драматург, **Снежана Тришић**, редитељка, **Жељко Хубач**, директор Дrame НП Београд, **Ана Тасић**, позоришна критичарка, **Саша Торлаковић**, глумац и уметнички директор НП Сомбор, **Бошко Милин**, театролог и професор ФДУ Београд, **Бојан Јовановић**, уметнички директор Позоришта „Бора Станковић“ Врање, **Марина Миливојевић Мађарев**, театролошкиња и професор АУ Нови Сад, **Спасоје Ж. Миловановић**, драматург, **Саша Милосављевић**, позоришни критичар.

Промоције / Promotions

Дани књиге

31. мај–2. јун 2018.

Издавачки центар Стеријиног позорја с поносом издваја чињеницу да је у 2017. години објавио девет издања: три театролошке студије у едицијама „Синтеза“ и „Драматуршки списи“, један зборник радова као резултат научног истраживања, три свеске часописа „Сцена“ на српском језику, једну свеску „Сцене“ на енглеском језику, те Годишњак позоришта Србије. Ако томе додамо да се у издавачком плану за 2018. годину налази чак дванаест публикација, мало је рећи да је у последње време Стеријино позорје повратило некадашњи сјај и епитет једног од најзначајнијих издавача театролошке литературе у земљи. То нам даје за

право да у овогодишњим Данима књиге тежиште ставимо на наша издања – у три фестивалска термина представимо студије **Зорана Максимовића** *Све наше Хеде* („Хеда Габлер“ *Хенрика Ибзена у њозоришћима Србије*), **Гордане Тодорић Александар Појовић**, *Драмски говор о времену и свету* и **Александра Милосављевића** *Позоришни Дирер и други записи* (књига есеја), као и две новоизашле свеске часописа „Сцена“ на српском језику (бројеви 1 и 2/2018). Ипак, нећемо заборавити ни друге вредне и агилне издаваче: Позоришни музеј Војводине представиће књигу **Љубице Ристовски** *Креирање идентитетског позоришта*, а разговараће се и о књизи **Кембриџов увод у позоришну режију** чију реализацију потписују Универзитет уметности у Београду, Факултет драмских уметности, Факултет педагошких наука у Јагодини

Универзитета у Крагујевцу, Студио Лабораторија извођачких уметности и Битеф театар Београд.

О новим свескама „Сцене“ говориће Милош Латинковић (главни уредник), Марина Миливојевић Мађарев и Александар Милосављевић (чланови редакције), док ће књиге представити Дарко Лукић, Живко Поповић, Милош Латинковић, Светислав Јованов и Мики Радоњић.

Модератор Дана књиге је Александар Милосављевић.

Душан Ковачевић: идеологија, човек, драма

Зборник радова, уредио Жарко Миленковић, Дом културе „Грачаница“, Грачаница 2017.

Организатори: Стеријино позорје и Фондација „Симонида“ Нови Сад

Зборник радова *Душан Ковачевић: идеологија, човек, драма* резултат је књижевнокритичког скупа „Књижевно дело Душана Ковачевића“. Скуп је организован поводом уручења награде „Златни крст кнеза Лазара“ за 2015. годину овом значајном српском драмском ствараоцу на *Вугованском јесничком бденију* у Грачаници. На овој манифестацији учествовали су и радове у Зборнику објавили проучаваоци књижевности из Београда, Новог Сада, Ниша, Косовске Митровице и Никшића: Даница Андрејевић, Сава Стаменковић, Јелена Марићевић, Драгана В. Тодоресков, Снежана Ј. Милојевић, Радоје Фемић, Иван Базрђан, Маријана Јелисавчић, Оливера Милићевић, Растко Лончар, Јована Николић, Софија Матић и Иван Коларић. Зборник је резултат прегнућа да се дело најзначајнијег савременог српског драмског писца, сценаристе и драматурга осветли са различитих аспеката, који су подразумевали све видове Ковачевићевог бављења књижевношћу, сценаријем и филмом. Радови, а није без значаја ни место и време одржавања, могу послужити истраживачима дела Душана Ковачевића и његовом утицају на књиженост и укупни јавни живот нашег времена „генералне пробе самоубиства“.

Жарко Миленковић, уредник Зборника

Радионице / Workshops

Сумњива лица

Сумњива лица су програм едукације младих позоришних критичара, у организацији Удружења позоришних критичара и театролога Србије. Пројекат има за циљ да, с једне стране, образује нову генерацију позоришних критичара и пружи им могућност да се критиком баве професионално и, с друге, да створи нови простор за критичко промишљање позоришта, његове друштвено-политичке улоге и односа између публике и уметника.

Програм је започет у мају 2017. Одласци у позориште праћени су свакодневним радионицама критике; полазници су имали прилику да пишу о представама младих и реномираних уметника, насталим према домаћим и европским класицима, у независној и продукцији субвенционисаних позоришта.

Иста група критичара окупила се поново у септембру 2017. на позив Битефа, где су у оквиру пратећег програма писали критике о представама из селекције за фестивалски блог. Пратеће радионице бавиле су се културолошким, друштвеним и политичким димензијама међународних фестивала у контексту критике, а млади критичари стекли су искуство писања о представама „дугог трајања“, као и писања од данас за сутра – уз кратке рокове карактеристичне за професионалну критику.

На 63. Стеријином позорју програм *Сумњива лица* улази у завршну фазу. Млади критичари ће писати за фестивалски Билтен и истовремено радити на дужим чланцима за портал Критичарског каравана, док ће у центру радионица бити национална драма и позориште. Радионицама ће се придружити и гостујући предавачи, учесници 16. међународног симпозијума позоришних критичара и театролога.

Сумњива лица су **Ивона Јањић, Ђорђе Косић, Борисав Матић, Марија Миловановић, Милица Петровић, Ирена Плаовић, Мина Станикић, Андреј Чањи**. Менторка пројекта је **Бојана Јанковић**.

Бојана Јанковић је дипломирала позоришну режију на Факултету драмских уметности у Београду и завршила мастер студије из перформанса на универзитету Goldsmiths у Лондону. Позоришном критиком првобитно се бавила у оквиру часописа *TeaTiron* (2005–2013). Једна је од иницијатора пројекта *Critical Interruptions*, који се бави критиком нових позоришних форми; пише за онлајн и штампане публикације. Бави се перформансом у оквиру дуа There There; њене представе и инсталације приказиване су и излагане широм Велике Британије, укључујући Museum of London i Tate Modern/Tate Exchange.

Гостујући је предавач на Royal Central School of Speech and Drama у Лондону.

Програм *Сумњива лица* у организацији Удружења позоришних критичара и театролога Србије, део је пројекта Критичарски караван, који подржава Министарство културе и информисања Републике Србије.

Persons of Interest

Sumnjiva lica (Persons of Interest) is a professional development programme for young theatre critics organised by the Serbian Association of Theatre Critics and Theaturologists. The project aims to develop a new generation of theatre critics and provide them with opportunities to work professionally, while at the same time creating new platforms for critical considerations of theatre, its societal and political role, and the relationship between audiences and theatre makers.

The first stage of the project took place in May 2017. The programme consisted of daily workshops and theatre visits, and the critics had a chance to write about subsidised and independently produced performances, those based on national and European classics, and created by both emerging and established artists.

The same group of critics was invited to Bitef, in September 2017, where they wrote for the festival blog. The accompanying workshops focused on the cultural, social and political implications of international festivals as they relate to criticism. The young critics gained the experience of writing about durational performances and to tight deadlines, typical of many professional contexts.

The project enters its final stage at the 63rd Sterijino pozorje. The young critics will contribute to the festival bulletin, and write long-form articles for the Critics Caravan website. The workshops will explore national drama and theatre, with guest lectures by the participants of the 16th International Symposium of Theatre Critics and Scholars.

The young critics gathered around the project are: **Ivona Janjić, Đorđe Kosić, Borisav Matić, Marija Milovanović, Milica Petrović, Irena Plaović, Mina Stanikić** and **Andrej Čanji**. The programme is led by **Bojana Janković**.

Bojana Janković graduated from BA Theatre Directing at the Faculty of Dramatic Arts in Belgrade and MA Performance Making at Goldsmiths, University of London. As a critic, she wrote for the Serbian publication *Teatron* between 2005 and 2013. In the UK, she co-initiated *Critical Interruptions*, a project on performance and live art criticism, and she continues to write for online and print publications. She is also one half of performance company There There, whose work has been shown around the UK including at the Museum of London and Tate Modern/Tate Exchange. She is a Visiting Lecturer at the Royal Central School of Speech and Drama in London.

Programme *Persons of Interest* organised by the Association of Theatre Critics and Theaturologists of Serbia is a part of the Critics Caravan Project supported by the Ministry of Culture and Information of the Republic of Serbia.

Глумачка радионица „Стања“

У оквиру Позорја младих на 63. Стеријиним позорју биће одржана Радионица „Стања“ (29. и 30. мај, 9–12 часова). Првог дана у просторијама Академије уметности, а другог, ако време дозволи, на Фрушкој гори.

Радионицу води професор Академије уметности Нови Сад, **Ђерђ Херњак**. Са сваке академије биће по двоје учесника. Глумачка радионица обухватиће низ вежби концентрације, опуштања, упознавања себе и других, поверења, магичне вежбе Кастанеде и Гурџијева.

Изложбе / Exhibitions

Никола Џафо: „Вечера за зеца“

(...) *Вечера за зеца* чине седам слика великог формата. Никола Џафо формалну концепцију својих изложби неретко ослања на симболику бројева. Бројеви превладавају наред, они су пут из нереда у ред и, упућујући на нешто већ познато, уграђено у историју културе, пружају прво упориште за читање слика. Тако су слике у циклусу *Lepus in fabula* испратиле Христа на четрнаест станки дуж *Via dolorosa* и Голготе. Из презасићеног симболичког капитала броја седам аутор овде упућује на оне у нашој култури највидљивије: на седам смртних грехова, на радну седмицу стварања света или уметничког дела, или на седми дан одмора – (ре)капитулацију.

Слике су наративне. Апропришу се, узајамно деконструишу и реинтерпретирају цитати преузети из историје сликарства, митски

призори, рефлексивне крхотине, слике сећања пресликане из властитог искуства. И на свакој, као фон на којем се догађаји одигравају, налазе се зечеви. Зећ је вишедеценијски пратилац стваралаштва Николе Џафа. Од када се 1994. обрео у кавезу на купусишту изложбе *Art врт*, свашта је проживео. Испратио је уметничке акције, перформансе, кандидовао се за градоначелника, стигао до Голготе, чак се и институционализовао. Као посматрач, сведок, саучесник, али увек као носилац *verfremdungseffekt*-а који дестабилизује друштвене и уметничке каноне: као онај који отвара другу перспективу. И на сликама из циклуса *Вечера за зеца* његова се улога није променила. Но, то је сад и један самосвесни, понекад уморни, понекад гневни зећ. Гледа другим очима али изнутра. И ту се најпре наводи нешто ново: „Тамо где се обично појављује објекат, сада се појављује субјект који има способност да гледа и одговара на погледе“ (П. Слотердијк). И да поставља питања.

Силвиа Дражић

How the rabbit found dinner

(...) *Dinner for Rabbit* consists of seven large-format paintings. Džafu often bases the formal concept of his exhibitions on number symbolism. Numbers prevail the disorder, they are a road from disorder to order and, referring to something already known, embedded in the history of culture, they provide the first foothold for reading paintings. Thus, paintings in the *Lepus in fabula* cycle followed Christ at fourteen stations along *Via Dolorosa* and Golgotha. From the excessive symbolic capital of the number seven, the author here refers to those most visible in our culture: the seven deadly sins, the seven-day working week of the creation of the world or an artwork, or to the seventh day of rest - (re)capitulation.

The pictures are narrative. The quotes taken from the history of painting, mythical scenes, reflexive debris, images of memories copied from personal experience adapt, mutually deconstruct and reinterpret. And on each one, there are rabbits, as a background on which events take place. The rabbit is a multidecade follower of the creative work of Nikola Džafu. Since it found itself in a cage at the kaleyard of the exhibition *Art Garden*, it has been through a lot. It has been at artistic actions, performances, ran for mayor, reached Golgotha, and even got institutionalized. As an observer, a witness,

an accomplice, but always as a carrier of a *verfremdungseffekt* that destabilizes social and artistic canons: like the one that opens another perspective. And in the pictures from the cycle *Dinner for Rabbit* its role did not change whatsoever. But it is now a self-conscious, sometimes tired, sometimes angry rabbit. It looks through different eyes, but from the inside. And here first comes something new: "Where the object usually appears, now appears the subject that has the ability to look and respond to looks" (P. Sloterdijk). And to ask questions.

Silvia Dražić

Translated by Milica Lukić

Никола Џафо. Дипломирао и магистрирао сликарство на ФЛУ Београд (1981). Члан УЛУС-а и УЛУВ-а. Од 1990. напушта сликарски занат и максимално је активан у борби за друштвене вредности и уметнички дигнитет. Идејни творац и покретач групе ЛЕД АРТ (1993), саоснивач Центра за културну деконтаминацију у Београду (1995) и Мултимедијалног центра "Лед арт" у Новом Саду (2000). С утопијском идејом да уметност може да лечи и мења свет у Новом Саду покренуо Арт клинику, сада Шок заДруга. Од 2013. поново се бави сликањем, вајањем, цртањем, занатима које је изучавао. За изложбу „Lepus in fabula“ (Музеј савремене уметности Војводине), добио Политику награду, 2012.

59. изложба ликовних радова деце и омладине Србије

Сцена, маска, костим, лутка

Организатор: Центар за ликовно васпитање деце и омладине Војводине Нови Сад.

Ове године изложба ликовних радова деце и омладине Србије одржаће се 59 пут. „Зрело доба“ и у животу човека, а дуга и лепа традиција неговања дечје креативности под окриљем позоришних фестивала. Центар за ликовно васпитање изложбу је покренуо 1959. године – до 80-тих година одржавала се у оквиру Мајских игара у Бечеју, а након тога као пратећи програм Стеријиног позорја.

Сваке године дивимо се дечјој искрености и маштовитости, а овогодишња изложба донела је нове идеје и решења по којима се види да деца с великим успехом примењују разне материјале и нове приступе у реализацији својих радова. У складу са савременим трендовима у уметности, и најмлађи у свом стваралаштву радо употребљавају рециклирани материјал. Деца користе картонску и пластичну амбалажу као

Радови ученика ОШ „Ј. Ј. Змај“ Обреновац

имају ментори ученика, који мотивацијом, сугестијама у избору материјала и техника стручно усмеравају најмлађе ствараоце. На 59. конкурс маске су се показале као најпопуларнији вид изражавања учесника. Полазници Сликашког атељеа „Морариу“ Вршац (менторке Доминика и Даниела Морариу), полазници новосадске ликовне радионице „Мали цртачи“ (менторка Мелинда Фалб), као и полазници радионице УГ Позоришна трупа „Хатор“ Обреновац (менторка Зорица Хранисављевић), учествују са цртежима маске. Исликане маске од папирмашеа дело су ученика ОШ „Прва војвођанска бригада“ Нови Сад (менторка Кристиња Радин) и ученика ОШ „Славко Родић“ Бачки Јарак (менторка Светлана Матовић). Серија маске животиња израђених од картонске амбалаже стигла је из ОШ „Ј. Ј. Змај“ Обреновац (менторка Љиљана Јанковић).

Ове године није занемарена ни израда лутака – лутке изведене у разним техникама радови су ученика из Бачког Јарка и ученика ОШ „Дринка Павловић“ Београд (менторка Лола Лукић). Круну изложбе чине костими ученика СТШ „Милева Марић Ајнштајн“ Нови Сад (менторка Наташа Трајковић). Средњошколци се и ове године истичу професионалним приступом обраде ове теме. Радови пристигли на овогодишњи конкурс потврђују значај организовања дечјих изложби и сведоче о успешном подстицању и неговању ликовног израза младих који је инсирисан позориштем.

Ева Феди

Радови полазника Сликашког атељеа „Морариу“ Вршац

Заједнички програми са Факултетом техничких наука Нови Сад

Преображаји – разговор са Метом Хочевар, архитектом и сценографом (Словенија)

Организатор: Факултет техничких наука у Новом Саду, Одсек за уметност и дизајн

На крају шесте сезоне *Разговора о сценском дизајну*, као пролог Стеријиног позорја, биће организован сусрет са Метом Хочевар, једном од најзначајнијих позоришних стваралаца са простора бивше Југославије и ауторком култне књиге *Простори игре*.

Мета Хочевар (Љубљана, 1942) је архитекта и сценограф. Дипломирала је архитектуру у Љубљани 1965, након чега се бавила искључиво архитектуром и добила неколико награда на архитектонским и урбанистич-

ким конкурсима. Озбиљно и дуготрајно се заразила позориштем захваљујући прилици да 1972. сарађује као сценограф са редитељем Душаном Јовановићем на представи *Ко скочи, тај точи* Рудија Шелига. Повремено се и даље бави архитектуром, али у целини је посвећена

позоришном стваралаштву. Као сценограф радила је у свим словеначким позориштима, у Трсту, у градовима бивше Југославије и у иностранству – Москви, Грацу, Бечу, Келну, Кембриџу (САД) итд. Најчешће се бавила словеначким драмским делима, а највише је радила у Љубљани у Словенском народном гледалишту. Први пут је режирала 1982. За своје сценографије, костимографије и режије добила је бројне награде. Њен рад представљао је Словенију на Прашком квадријеналу 2007. Професор је емеритус на љубљанској Академији за позориште, радио, филм и телевизију.

У овој сезони представили смо архитекте чији професионални рад подразумева широко поље деловања у оквиру онога што би се могло назвати проширеним пољем архитектуре. Осим сценографије и сценског дизајна, овом проширеном пољу данас припадају различите области културне и уметничке продукције, о чему су посебно, из сопственог искуства, говорили наши саговорници.

Уредници програма *Преображаји* су **Радивоје Динуловић** и **Слађана Милићевић**.

Разговор води **Радивоје Динуловић**.

Отворена школа сценског дизајна #4: Разговор поводом објављивања књиге *Сценски дизајн као уметност* Татјане Дадих Динуловић

Организатор: Факултет техничких наука у Новом Саду, Одсек за уметност и дизајн

Отворена школа сценског дизајна замишљена је као кратак сусрет уметника, стручњака и теоретичара у областима архитектуре, позоришта и визуелних уметности, који ће о појму сценског дизајна говорити из сопствених специфичних професионалних позиција. Отворена школа треба да представи различите погледе на област сценског дизајна, али и да кроз личне ставове учесника рефлектује и, можда, установи нови и, потенцијално, шири поглед на сценски дизајн као уметничку форму,

уметничко средство, методологију или чак идеологију. Идеја *Отворене школе* је да се у мултидисциплинарном окружењу позоришног фестивала, кроз разговор, осветли, препозна и представи јединствено поље у сценском дитајну и око њега, као и његова позиција унутар различитих уметничких струка.

Повод за разговор је управо објављена књига *Сценски дизајн као уметност* Татјане Дадић Динуловић, која, према речима ауторке, „успоставља теоријску платформу за сагледавање сценског дизајна као облика професионалног деловања, као комплексне структуре посебних уметничких и кустоских пракси, али и као подручја могућих погледа на вредности стваралаштва, па и живота уопште“. Књига је издата у сарадњи београдске издавачке куће *Клио* и новосадског *Сцена* (Центар за сценски дизајн, архитектуру и технологију Факултета техничких наука).

Учесници: **Мета Хочевар**, архитекта и сценограф (Словенија), **Ивана Кнез**, архитекта и сценограф (Хрватска), **Ана Мартина Бакић**, архитекта и сценограф (Хрватска), **Милош Латиновић**, новинар и писац, **Татјана Дадић Динуловић**, теоретичар сценског дизајна.

Разговор води: **Мија Давид**, архитекта, доцент Факултета техничких наука у Новом Саду

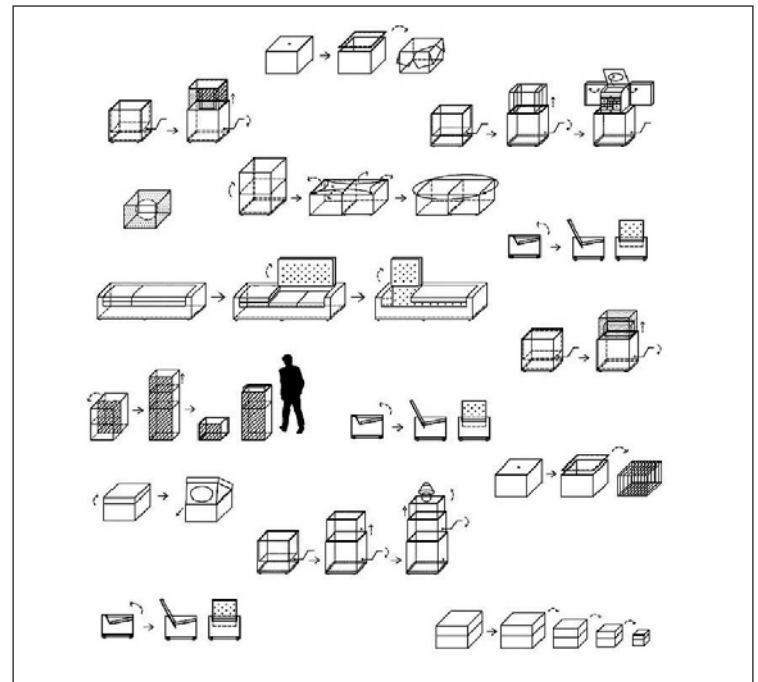
Просторни механизми

Изложба сценографских радова студија *ДИАПРОЈЕКТОР* (Хрватска)

Организатори: Факултет техничких наука у Новом Саду, Одсек за уметност и дизајн; Мултимедијални центар „Лед арт“/Шок задруга Нови Сад

Изложба *Просторни механизми* представиће избор сценографских радова студија *диaproјектор*. Суперпонирањем драмског текста и концептуализованог цртежа отвара се мрежа њиховог упоредног читања. Концептуализовани цртежи приказују апстраховану просторну идеју као механизам са наглашеном временском компонентом сценографских промена. Принтане странице драмских текстова чине мрежу из које они извиру и у којој оперишу.

Видео рад *Простор његовора*, настао у оквиру националне поставке Србије на 13. прашком квадријеналу, кустоскиње Мије Давид, приказује сценографије као физички резултат преговора, место преклапања спе-

цифичних знања појединих подручја и стварања нових, која се уписују у њен коначни интегрални облик. (Са)гледан унатраг у *rewind* моду, процес настанка сценографије чини видљивим његове оперативне логике, од почетне идеје односа текста и просторног концепта, који је овом изложбом увећан и изложен.

guyprojektor (Загреб, 2002) основале су архитекте Ана Мартина Бакић (Минхен, 1974) и Ивана Кнез (Загреб, 1974). Делују у подручју сценографије и савремене архитектуре. Ауторке су више изведених сценографија и архитектонских реализација. Ана Мартина и Ивана дипломираle су на Архитектонском факултету у Загребу. Ана предаје Цртање на Архитектонском факултету, а Ивана, која је докторирала Сценски дизајн на Унивезитету уметности у Београду, предаје Сценографију на Студију дизајна Архитектонског факултета у Загребу. Међу њиховим најзначајнијим сценографијама су представе *Грмаче* (Еуроказ, Загреб), *Три једночинке* (Музички бијенале Загреб и ХНК Загреб), *Драма о Мирјани и овима око ње* (ХНК Загреб) и *Злочин и казна* (ГДК Гавела, Загреб), за које су добиле стучна признања и награде. Баве се медијем простора и кроз интердисциплинарни дискурс савремене архитектуре и сценографије истражују његову активну позицију у савременом друштву. Поред радова у подручју сценографије, оствариле су низ архитектонских реализација, дизајна изложби и ентеријера.

С	Д	У	Г	А	Т	М
Л	Н	М	Н	А	Н	О
О	О	Е	З	Д	А	С
Б	В	Н	О	В	Е	Т
О	И	2	0	2	1	О
Д	К	У	Л	Т	У	В
А	Р	А	С	А	Д	Е

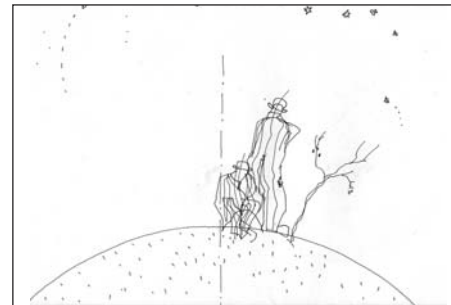
Нови Сад 2021
Европска престоница културе

Простори Мете Хочевар

Изложба сценографских радова

Организатори: Факултет техничких наука у Новом Саду, Одсек за уметност и дизајн и Галерија *Колектив*, Београд

Мета Хочевар је добитница четири Стеријине награде, за представе реализоване у четири различита града (Зеница, Скопље, Љубљана и Загреб) и републике, у периоду између 1979. и 1984. Није претерано рећи да је Мета Хочевар

изменила југословенску позоришну сценографију. По образовању архитекта, она је кључну пажњу посветила установљавању, организацији и артикулацији сценског простора, подразумевајући, наравно, естетичност и семантичност као основне умет-

ничке планове. Испражњен, очишћен сценски простор, одређен са неколико кључних елемената (платно којим прекрива позорницу у Крлежиним *Леџендама* или денивелација пода у *Злашним циљелицама* Смолеа), покренути просторни планови, концентрација на нове материјале и сценска техничка средства, начин употребе светла и читав низ креативних поступака које је развила Мета Хочевар, постали су и остали тема сценографских разматрања и данас.

Р. Динуловић (*Сценографија и костимографија на Стеријиним изложбама од 1956. до 2004. Сцена*, бр. 1, Нови Сад, 2005)